

ACC. N:R. *No. 8439 i 1-19.*

Landskap: *S k å n e* Upptecknat av: *Walter Welin*
 Härad: _____ Adress: _____
 Socken: *HÄLSINGBORG* Berättat av: *? Florin*
 Uppteckningsår: *1941* Född år *1860* i *Välinge*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spöken.		s. 1.
Ljusinbrinningsfesten.	<i>ypke?</i>	s. 1.
Fastan.		s. 1.
Påsk.		s. 1.
Pingst.		s. 2.
Midsommar.		s. 2.
Mårten.		s. 3.
Julen.		s. 3,4.
Stadens utseende.		s. 4.
Nyår.		s. 4.
Stjärngossar.		s. 4.
1:a maj.		s. 5.
Bäckamannen.		s. 6.
Vättar.		s. 6.
Gastar.		s. 6.
Varulvar.		s. 6.
Skogsfrun.		s. 6.
Stenbocksmarschen.		s. 7.
Marknader.		s. 7.
Tornérhielm.		s. 7.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: _____ Adress: _____
 Söoken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Välinge

Oscar II.	s. 8.
Krook.	s. 8.
Hygien.	s. 8.
Skarpskyttarna.	s. 8.
Brandväsen.	s. 8.
Havet.	s. 9.
Jordbruk.	s. 9.
Vårfrudagen.	s. 9.
Storkar.	s. 9.
Konsul Olsson.	s. 10.
Slädpartier.	s. 11.
Slå katten ur tunnan.	s. 11.
Sjunga maj i by.	s. 11, 12.
Resegille.	s. 12.
Lergille.	s. 12.
Gubbatak.	s. 12.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8439:1

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spöken.

-Jag hade en gång varit på Industrin och dansat. Jag hade följt jantan hem och rätt som vi gick såg vi en karl, som låg och jämrade sig som ett barn. Men när vi kom närmare upptäckte vi att det var en hund. Men nog voro vi övertygade om att det var spökeri.

Ljusinbrinningsfesten

känner jag inte till.

Fastan.

-Vid fastan slog vi katten ur tunnan uppe i Hälsan. Strax de slog hade de en levande katt men det gick väck. Då var Hälsan stor och fin med brunnsdrickning och allt vad därtill hörde. På den tiden gick där en bäck rakt igenom. Den kom uppe från Fredrikssons och vid bäcken var en kvarn.

Påsk.

-Äggrullning förekom aldrig vid påsken här i Hälsingborg, men vi fick alltid ett par ägg och en brödkaka.
-Var fick ni det någonstans?
-I hemmet! På landet brukade drängarna få ett halvt tjog ägg och pågen fem ägg och drängen fick en hel kaka bröd och pågen en halv.

!! Många belägg

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

16.8439:9.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

✓Pingst.

-Vid pingst gick åtminstone jag och min fästmö och dansade i Brunnssalen i Hälsan. Här var ju också Industrin och "Brynolfs", och dit brukade vi också gå och dansa. Om sommaren tog vittill Kamlösa med hästskjutsar.

✓Midsommar.

-De hade förr majstänger på gårdarna. De hade i nästan var gård och då skulle alla samlas där, både stort och smått. Sedan stängen var rest av de inneboende klämde musiken i med en vals eller vad det nu var, och allesammans tog en långdans. Sedan bänkade man sig vid kaffeborden och var det riktigt ståtligt saknades inte heller punschflaskan. Så pratades det och gårdsägaren gick omkring och myste åt trevnaden. Till dessa fester salades det, men det hände också att värden var så pass förmögen att han kunde bjuda samtliga, och i så fall avtackades han med tre ljudliga hurrarop fram på morgonkröken. Majstängen var förr i tiden en viktig företeelse i Hälsingborg. Själva stängen förvarades år från år, och den kläddes riktigt fin. På tvärsån hängdes två kransar och i toppen vajade en flagga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8439:3

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Staden: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓Mårten.

-Mårten spelade inte någon större roll i mitt hem. Vi hade varken höna eller anka. I mitt föräldrahem fick vi sill och pantofflor. Det var storartat det! Det är senare som vi börjat med gås. Det förekom i varje fall inte när jag var pojke.

✓Julen.

-Då samlades góda vänner och släktingar och hade roligt. Vi brukade leka blindbock och "trä stoppennålen". Det gick så till att vi tog fram två stolar och sedan en betsman av trä -man hade nämligen sådana av trä förr i tiden-. Betsman lades över stolarna, och sedan skulle man försöka sitta på den samt trä en stoppnål. Det kunde lyckas ibland men det var inte lätt. På julafton hade vi fisk och gröt, och det åt vi kl. 8 på kvällen, men så var det en sak som var rätt lustig: klockan tolv på natten skulle vi alltid ha "nattamad", och det bestod av smör, ost, kött, fläsk samt ett rikligt smörgåsbord. Efteråt drack vi sedan toddy. Det där är en sak som jag inte tror förekommer längre. Någon julgran hade vi inte på den tiden, och inte heller något julträd. Julklapparna gick de omkring och kastade in. Det var inga låsar i dörrarna på den tiden utan bara klinkor. Sedan givaren kastat in sin klapp, skuttade han i väg, och då gällde det att fara efter honom. På landet red de två stycken/Landet=strax utanför Hälsingborg/. Den ene höll hästen och den andre gick in. Det var mycket vanligt utanför Hälsingborg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 8439:4

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin

Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jultomtar förekom också och de voro utklädda liksom bockarna. De gick omkring och hälsade god jul på julafton, varvid de fick några snapsar. De gick från gård till gård, och de berättade ofta om vad de fått på de olika ställena. De brukade oftast vara två stycken i sällskap. Den ene var bock och den andre "ledare". Bägge voro utklädda.

Stadens utseende.

-Infartsvägen var förr vid Kullagatan över en träbro. Sjön gick ända upp till Kullagatan på den tiden. Det såg jag själv. Där låg ett litet hus, som ägdes av en fiskare Jubel, och dit gick sjön. Vid Hälsan var marknadsplats. I Hälsan hängdes om kvällarna upp fotogenlampor med vekar av säver. Säver var en växt och den skalade de och använde som vekar.

✓ Nyår.

-Vid nyår brukade de skjuta julaskott liksom också vid jul.

✓ Stjärngossar förekom inte i äldsta tid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8439:5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: _____ Adress: _____
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Välinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1:a maj.

-Då sjöng vi maj i by, som vi kallade det. Jag har själv varit med många gånger. Vi brukade gå ända till Allerum, och vi fick ägg och pengar. Se'n hade vi gille efteråt. Vi hyrde ett rum för 50 öre eller på sin höjd en krona, och så var vi där hela natten. Det var endast pågarna som gick och sjöng maj, och så bjöd de flickorna på festen. Jag var aldrig med i något sällskap, där det var flickor. Vi åt ägg och smörgås med snaps men aldrig äggtoddy. Och så hade vi kaffe ovanpå alltsammans, och så dansade vi hela natten glada i hågen. Det var liv och lycka det, skall jag säga. Vi gick ibland också i Pålsjö skog och borrade hål i träden, men egentligen var det förbjudet att borra, ty träden gick då väck. Satte man bara en plugg i var det inte så farligt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R No. 8439:6.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söoken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Välinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bäckamannen

hade en hästfot och en människofot och sprang med en lykta vid bäckarna. Så förvillade han folk, men hade man bara en vante, så var det inte så farligt, ty då vände man bara in och ut på den, så kom man inte under hans förtrollning.

Vättar

har jag inte hört talas om i Hälsingborg eller trakterna här omkring.

Gastar

D:o.

Varulvar.

-Jo, det hade de uppe i Stattena. Han liknade en hund och hade en stor rumpa. Jag bodde i Stattena men såg aldrig någon.

Skogsfrun.

-Skogsfrun satt och gol om nätterna för en karl, som sa' Hu-Hu. Hon liknade ett fruntimmer, sa' de, men hon var ihålig på baksidan. I skogen vid Raus var tre sjömän som försvann. De kom aldrig tillbaka. De försvann och återfanns aldrig. Vart de tagit vägen visste ingen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8439:7

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söden: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stenbocksmarschen.

-Det var den 28 februari på kvällen, och det var skarp-skyttarna som arrangerade det. Vi bodde strax intill och såg när de kom traskande. De brände facklor och hade musik med sig. År 1888 gick vi och kastade upp snö en hel vecka innan, så att tåget skulle komma fram. År 1888 byggde vi fattighuset med. Det blev färdigt 1889.

Marknader.

-Vid Södergatan låg lerkärlsfabriken, och där slammade de leran. Vid marknaderna stod lerkärlshandlarna vid Hamntorget, likaså möbelhandlarna med stolar, soffor och sådant. Klädeshandlarna höll också till där. Allesammans stod först på Stora torget och sedan flyttades kommersen till Hamntorget. Kreaturen hade de ute vid en plats på Södra hamnen och hästarna hade de vid Hälsan.

Tornåhielm

brukade säga att arbetarna skulle skjutas när de var 50 år, men en gång fick han böta för det.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8439:8

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Florin

Uppteckningsår: 1941

Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När

Oscar II

dog, ringdes det en hel timme mellan 11 och 12 på dagen.

Krook har egen kyrkogård vid Gåsebäck.

Hygien.

-På den tiden sopade de aldrig en gata utan var och en sopade framför sin dörr. När det var marknad fick man ha stora stövlar på sig. Här var så mycket gråsparvar, att man knappt kunde komma fram.

Skarpskyttarna

hade övningar ute i Skogen vid Gasverket

Brandväsen.

-De hade endast handsprutor förr, och alla skulle köra till brandkåren så fort det ringde i kyrktornet. Var och en skulle då också bära fram vatten i karen. Jag var med och lade den första vattenledningen från Husensjö. Det var ett drygt arbete. Där var miljoner vipor som då jagades bort. Uppe på Liden hade de bara en enda vattenpump, och det var uppe vid Fågelbergs. Fågelberg begagnade pumpen till garveriet men folk fick ta vatten där. När vi bodde i Statterna måste vi gå tvärs över gatan och hämta vatten. Vi betalade två kronor om året för det. Vi hade inga brygg-
hus på den tiden utan torkade lasarna i köket.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8439:9

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Florin

Uppteckningsår: 1941

Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVHavet

gick ända upp i stan förr. Hela Järnvägsgatan är byggd på pålar. Söckerfabriken och Gummifabriken ligger också "i sjön". Konsul Persson satte upp tegelbruk och sedan gick det raskt framåt med bygget.

Jordbruk

förekom ute vid Berga och däromkring, inte inne i själva staden. De hade hästar och kor och jord utanför. Det var å k a r e och sådana som drev det. Hästar får de alltjämt ha inne i staden men inte kor.

✓ Vårfrudagen

skulle man lägga sig i dagsljus. Däremot har jag inte hört någonting om att "tranan träder på Skånes jord". De hade så mycket storkar förr. Apropå

Storkar

så brukade dessa fåglar innan de skulle flyga döda en unge, som de lade vid kökstrappan. Nu finns här inga diken och inte heller några storkar, men förr var här gott om dem. De gick och plockade i träsk och vattensamlingar.

?

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8439:10.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin
Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Välinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Konsul Olsson

var den förste som byggde vid nuvarande Hamntorget. Han byggde först ett magasin och sedan ett helt kvarter runt omkring. Där var en stor vågbrytare utanför. Ett år var det sådan storm, att vattnet gick ända upp till Södergatan och fyllde alla källare med vatten, men det är nog c:a 65 år sedan. Vattnet flög ända upp till torget, så de måste rymma ut torgplatsen. Eljest stod slaktare där liksom också krämare från Halland, vilka sålde tröjor och strumpor.

Jag var en gång med om att bygga ett hus nere i Prästgatan, och då hittade vi riktiga vallgravar, vari låg huvudskallar. Det var för över 50 år sedan. Det var innan jag gifte mig. Vi brukade sälja benen till "lasakrämare" Johannes, en jude, som i sin tur sålde dem till benmöllan. Egentligen var det förbjudet att sälja benen, men vi gjorde det likväl.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 8439:11.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Florin

Uppteckningsår: 1941

Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSlädpartier.

-Om vintern anordnade vi slädpartier. Deltagarna samlades alltid i Hälsan. Alla sjöpågar var ju då hemma. Ibland anordnades dessa partier innan jul, ibland efter julhelgen.

Så körde vi till Råå och sedan var det bal i Hälsan efteråt. Sjöfolket brukade sätta båtar på slädar, som de riggade upp med segel och allt vad därtill hörde. Jag har varit med en gång. Det kostade fyra kronor, och då fick man mat och allt. Det var sjöpågarna som arrangerade dessa partier, speciellt de som bodde i Pålsgatan. De hade mycket mera med slädpartier förr än nu. Hästarna kläddes med blommor och papper och över hästarna låg för det mesta ett vitt täcke.

✓ Slå katten ur tunnan.

-Det var däremot i n t e sjöpågarna som ställde till med kattutslagningarna. Det skulle inte vara någon förtjänst. Bara det gick ihop var det bra.

✓ Sjunga maj i by.

-På landet brukade de när de gick omkring och sjön maj att sätta en grön kvist i taket mitt över dörren, men det gjorde de aldrig i staden. Fick de då inte något, sjöng de

Ligg och ligg din late stut

tills kråkor och ankor de asa dig ut!

Men fick vi, så sjöng vi:

Så sätta vi maj uti ert tak

Maj är välkommen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8439:12.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Soeken: HÄLSINGBORG Berättat av: Florin

Uppteckningsår: 1941 Född år 1860 i Vålinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som synas skall till morgondag
Maj är välkommen .
Nu sjunger bara glyttar.

Resegille.

-Vi hade rese-gille när vi hade rest takstolen på ett hus. Fick vi inte "gille", varmed vi menade smörgås, brännvin och bier, så satte vi en kvast i takstolen. De ge nu hellre pengar, vanligen fem kronor till murarna och tre kronor till hantlangarna, men förr hade vi alltid rese-gille, och vi hurrade för huset när vi rest takstolen. Så fort den sista sparren var satt upp hängdes kransen upp och det hurrades. Sedan följde gillet. Jag var en gång med om att de spikade upp ett par byxor. Det var hos Nils Andersson, därför att han inte gjort något gille.

Lergille.

-Lergille hade de ofta ute på landet men inte inne i Hälsingborg. Det var oftast pigorna som utförde detta arbete. En stod inne och klente och en ute. Men

Gubbatak

med halm och läkte, det hade de förr mycket i Hälsingborg.

Skriv endast på denna sida!